

اجتihad

نومرو : ۱۲۰

۳۳ تشرین اول ۳۳۰

اداره خانه

آبونه

سنة ۱۳۰۳ لای آیلوق

تورکیا ایچین ۴۵ غروش ۳۰ غروش

مالک اجنبیه ایچین ۱۵۰ فرانق ۸ فرانق

نسخه سی ۵۰ یاره

عربیت فکریه خادم

علمی، ادبی، اجتماعی هفته لوق مجموعه

مدیر مرخص : الهمی صفا

ایستانبول، جفال اوغلی، دائره اجتهاد

تهلهفون نومروسو : ۸۶۵

"Idjtihad" Constantinople

بشنجی سنه

محاربه اطرافنده

اوروپا حکومات متفقہ سی

عمومی محاربه نتیجه سنده اوروپا
خریطة سنده نه قادر مهم تبدلات
وقوع بوله جغنی ایضاحه لزوم یوقدر.
هرهانکی طرف غالب کلیرسه کلسین

برقات ده تقویه ایتمشدر . معهود
عرق اصفر تهلکه سنه قارشی یکانه
چاره اولوق اوزره اوروپا حکومات
متفقہ سی نظریه سی ایلری سورولمشدر

شو قادر که شیمدی یه قادر سیاسیون بو مسئله ایله
اشتغاله لزوم کورمدکری کی بو وادیده اجاله قلم ایدن
خیالپوران بیله بو حکومات متفقہ یه ویریله جک شکل
وصورتی تعیین ایتک خصوصنده آکلاشه مدیلر .

اوروپاده آمریکا حکومات متفقہ سی شکنده
بر هیئت دولیه وجوده کتیرمک فکری کمال قطعیتله
رد و جرح اولمشدر . چونکه قومیت و ملیت عصرلری
اطلاق اولان ۱۹ نجی و ۲۰ نجی عصرلرده فرانسزلردن
آلمانلردن و سائر ملتلردن غرور میللردن وازچکه لرینی
طلب ایتک عبدر و بناء علیه اوروپاده آمریقالیق کی
اوروپا ملتی وجوده کتیریله مز . اوروپاده پیدا اوله جق
اتفاق هر بر ملتک غنغات تاریخیه لری شعار میللرینی ،
حال حاضرده تصرف ایتدکری مالکانه لری محافظه ایتک
شرطیله انحق مشترک منافع تعقیب و ده طوغریسی
مشترک تهلکه لر دفع ایتک مقصدینه مستند اوله بیلیر .
بو اتفاقه داخل اوله جق حکومتلر مسئله سی دخی

اوزون اوزون موجب بحث و مقال اولمشدر . اک زیاده
دوشونیلن نقطه لردن بری ده ترکیا مسئله سیدر . ترکیا
نه اوله جق ؟ ترکیا اوروپاده اقامت ایتمکه برابر غنغات ،
تشکیلات و مؤسسات ملیه اعتباریله اوروپا ملتیرینک
زمره سندن خارج عدایدلک ایسته نش و ترکیانک اوروپا
اتفاق دولیسینک تحت حمایه سنده بر حکومت اولوق اوزره

اوروپانک تشکیلات دولیه سنک بسبتون باشقه شکل و قابله
کیره جکی شبهه سزدر . دها شیمیدین بر طرفدن روسیه نک
دیگر طرفدن آوستریانک اضمحلال و تقسیم حتمده پک
چوق فرضیه لر در میان اولیور . بعض متفکرین ایسه بو
محاربه نک غرب بر جلوه سی اولوق اوزره بر اوروپا حکومات
متفقہ « سنک وجوده کلسنی مستبعد کورمیورلر . بو
مناسبتله بزاونه دنبری علمی مجموعه لرده پک زیاده قیل و قالی
موجب اولان اوروپا حکومات متفقہ سی مسئله سی بمجل
صورته ایضاحه چالیشاجنر .

اوروپایی حکومات متفقہ حالنده تشکیل ایتک مسئله سی
ایلک اول تورکلرک دوراستیلاسی زماننده ظهور ایتمشدر .
او وقت خریستیان اولان بتون اوروپا حکومتلری اسلام
مجاهد لرینه و تورکلرک استیلا لرینه سد چکمک ایچین
یکانه چاره اولوق اوزره حکومات متفقہ اصولی ایله ری
سورمشلردی . لکن ناصلسه او وقت خریستیانلغک
غیر تکشلی آکلاشه مه مشلردی .

۱۹ نجی عصر ظرفنده بو فکر یکیدن باش کوسترمش
لکن بو دفعه ترککلرک استیلا سنه مانع اولوق ایچون دکل
بلکه ترککلرک انحطاطی مناسبتیله اوروپانک سلاح قوتیله
تسکین احتراصاته قیام ایتسنه میدان ویرمه مک مقصدیله
ایلری سورولمشدر .

ژاپونیانک ، چینک انتباهه کله سی دخی بو فکری

بركرك اتحادى پيدا اولورسه آنغلو ساقسون تهلگه سنى دفع ايتمك پك قولاي اولور.

كمرك اتحادى سايه سنده وسطى و غربى اوروپا حكومتلى بربرينه ياقلاشه جق ، بتون سؤ ظنلر ، اسكى نفرتلر ، خصوصتلىر محو و نابود اوله جقدر . آرتق بوندن صوكره حقيقى اتفاقه زمين مساعد بولنه جقدر . او وقت پك قوتلى اوله جق اولان سوسياليسم بوتفاقك حصولنه پك زياده يارديم ابد جكدر .

معلوم اولديغى وجهله سوسيالسترك اك بيوك املى ارباب سعى و عملك حقوقى تعيين ايد جك قوانينك وجوده كتيرلمسندن عبارتدر . سوسيالستلر بو خصوصده كى مطالبى ترويجه موفق اولورسه اتفاق دولى كندى كندينه وجود بوله جقدر .

« آناطول له روى بوليه » بونظريه نك رؤيادن فرقلى اولماديغى اعتراف ايتمكه برابر دونكى رؤيالرك بوكون حقيقت اولديغنه نظراً بوكونكى رؤيالرك دخى يارين حقيقتيه مبدل اولسنى ممكن كورييور .

بومسئله يدائر ۸۰۰ صحيفه لك بر كتاب نشر ايتش اولان مشهور اقتصاديوندن موسيو نوويقوف ايسه اوروپا فده راسيوتنى شو صورتله تصور ايد ييور :

اوروپا حكومتلى اساساً اقتصادى ، اجتماعى ، فنى ، علمى و مدنى نقاط نظر دن اساساً متحددر . اكسيك اولان برشى وارسه اوده وحدت سياسيه در . بوكون آمريقاليلق حس وطنيسى موجود اولديغى كى اوروپا ليلق حس وطنيسى توليد ايتمك لازمكلىر . بر باويه رالى ايله برپروسيه لى يكديكرينى وطن قرداشى عد ايتديكى كى فرانسز ايله آلمان دخى بربرينى وطن قرداشى عد ايتلدير . اوروپاده لسائلرك اولمه سى وطن قرداشلغنه اصلا مانع تشكيل ايدمه ز . اسويچره اهاليلى فرانسزجه ، آلمانجه و ايتاليانجه اوله رق اوچ لسان تكلم ايتدكلىرى كى بلجيقا اهاليلى دخى فلامان و فرانسز لسائلرينى متكلم بولنيورلر . اوروپا وطنى وجوده كلدكدن صكره هر بر ملت كندى مسقط رأسى ايچون طويدينى محبته ذره قادار خلل طارى اوليه جقدر . نته كيم آلمانيا و ايتاليا

ايقاسى دوشونلش و بوكا مقابل بالقان حكومات صغيره سنك جمه سى اوروپا اتفاق دوليه سبه لائق كورلمشدر ...

اوروپا اتفاق دوليسنك كيفيت احداثده اك بيوك مشكلات روسيه و انكلتره نك وضعيت محتمله سنده كورلمشدر .

انكلتره نك وضعيت و منافعى سائر حكومتلرك وضعيت و منافعه قطعياً مقيس اوله مز . انكلتره باشلى باشنه بر عالمدر . انكلتره قرائلك عصاسى تحتنده بولان ممالك او قدار واسع و مختلفدر كه اوروپا اتفاق دوليسنه زور صوقيه بيلير . انكلتره اوروپا ليلره دكل اك زياده آمرىقالى و يا آسپاليلره اتفاق ايتمكه منفعت كورييور . بناء عليه اوروپا اتفاق دوليسى انكلتره ايله برابر دكل ، اولسه اولسه انكلتره نك عليه نه اوله رق تشكيل ايدمه بيلير ...

روسيه يه كلنجه هر كس اعتراف ايد ييور كه روسيه نك عنعناتى ، شيمه مليه سى تشكيلات اساسيه و سياسيه سى عادات و اخلاقى ، حتى آمال و افكارى بيله سائر اوروپا دولترينكيلره قابل توفيق دكلدر . اوچنجى علكساندرك ديديكى كى « روسيه كره ارضك النجى قطعه سيدر . » ۱۵۰ ميلون اهاليلى نامتناهى وسعتى ايله روسيه اوروپا نك اتفاقنى دكل بلكه افتراقنى آرزو ايدر كه اقصى شرق ، و شرق قرييده اولان احتراصاته سربستى جريان ويره بيلسين . اوروپا حكومات متفقه سى وجوده كليرسه روسيه نك بوندن خارج قالمسى پك طبيعيدر .

اوروپا اتفاق دوليسنك مقاصد و تشكيلاتنه ، طرز اداره سبه كلنجه بونك اك معقول شكل و صورتى مشهور اقتصاديوندن آناطول له روى بوليو طرفدن تخيل و تصور اولنمشدر . مومى اليك فكرنجه اوروپا حكومتلى متعدد قونغرله روقونفرانسره لكلاشدق دن و بربرينه ياقلاشدق دن صكره بينلرند Zellverein بر كمرك اتحادى وجوده كتيره بيليرلر . اوروپا حكومتلى پينده كمرك اتحادى ار كچ بر احتياج درجه سبه كه جكدر . آنغلو ساقسون ملتري نك انكشاف اقتصاديلرى بتون اوروپا ملتري نك تهديد ايد جك بر ماهيته در . اوروپا حكومتلى پينده

صلح وسكون آتشق پك چوق قان دوكلدكن صكره
تأسيس واعاده ايديله بيلشدر . سنه لرحه مدت دوام ايدن
داخلي اختلالر ، قتالدرن صكره ايمپراطور اوقتاو موقع
اقتداره كچمش وكنديسي پك چوق قان دوكلدكن صكره
« آرتق يتر ! يتر ! » ديه هايقيرمش و هان بتون روما
ايمپراطورلغى صانكه بر مجزه اولمش كې صلح و مسالته
مظهر اولمشدر .

حال حاضر ده دخي احتمال ، بتون ملتير تماميله يورلدقن
وييقدقن صكره افكار عموميه جهان آرتق يتر ! يتر !
ديه هايقيره جقار و ايسته اووقت اوروپا حكومات متفقهي
مسئله سي وادي خيالدن چيقه رق حقيقت صحنه سنه انتقال
ايده جكدرد .

م . نوره .

رجال فن

هاروي . - ده قارت . - پاقال . - اوپوهن . - نيوتون . - لاپنيچ . -
لورن دوجوسيو . - بوقون . - دالامبر . - لينه . - قوندورس . - لاوازيه . -
لاپلاس . - كوييه . - لامارك . - آمپر . - اتيه ژوفرواستن اپلر . -
كهبلوساق . - برژيلوس . - آراغو . - ژان بابتيست دوما . - داروين . -
اوگوست لوران . - قلود برنار . - ژوزف برتران . - پاستور . - تيسيران . - برتهلو .

ده قارت

— مابعد —

ده قارتك افكارى تعميم اينجه آرسطونك معقبرلى تهوره
كلديلو . « اوترهك Utrecht » دارالفنونى فلسفه معلملردن
« رونهري Reneri » قارته زيهن [*] مسلكنى فلسفه درسرينه
ادخالدن اعتباراً تدريساتده بويوك بريكيك و انقلاب تحصيل
ايتدى .

رونهري نك خلفى « رهريس » بويكي فلسفه نك عنود
وصادق برمدافى ايدى . ده قارت ، فلسفه سنك انتشارده كي
شو سرعتى برآزده بومعلملره بورجلى در . بومتوالى موقيتلر ،
ده قارتك زنديقلى اتهامى ايله نتيجه لندى . برآز صوكره ،
ده قارت فلسفه سي تدريساتى نهى ايدلى . فيلسوف فلمنكه
اوترهك محكمه سنجه جلب اولونديسه ده فرانسه سفيرينك توسط
و حايه سيله جزادن قورتولدى .

۱۶۳۷ سنه سنده فرانسه ده كي ژوزوتلر بيننده ده قارته
قارشى شديد بر خصومت بيله نيوردى . پروتستانلردن پاپا
طرفدارلرى مسامحه سزلقده قانوليكردن آشاغى قالمالورلردى .

[*] قارتزبهن ، لاتينجه ده قارت معنا سنه كلن قارته زيوس
كله سندن مشتقدرد .

اتحادلرينك وجوده كلسيله ، پروسياليلق ، باويه راليلق
پيه مونته ليلق ، ليغوريليلق كې وطنپرورلكلرى دوجار
تزلزل ايتمه مشدر .

بوكون اوروپاده « فده راسيون » ايچون مساعد
برزمين احضار ايتمكه اولان يوز قادار صلح جمعيتلرى
واردركه « بهرن » شهرنده بر مركز عمومى يي حائز
بوليورلر . بوندن ماعدا انترپارله مانتر يعنى مختلف
قمارلر اعضاسندن مركب و ۱۵۰۰ اعضايى شامل
بر هيئت صالحيه ده واردرد . بتون دنيا مطبوعاتك
صلح عمومى حقنده كي نقطه نظرلرى دخي يواش يواش
مساعد بر شكل آليور . سوسياليسم و آتى - ميليتاريسم
كې جريانلر كيتدكه توسع ايدىيور . بوندن ماعدا بوكون
بين الملل اولق اوزره پوسته اتحادى ، تلغراف اتحادى ،
شمندوفر نقلياتى اتحادى ، صنايعى ادبى و صنعتكارى
ملكيتلر ك حمايه سي و بو كې خصوصيات ايچون سكز
عمومى مؤسسه وجوده كيتيرلش و جمله سي كمال موفقيته
ايش كورمكه بولنمشدر . بو بين الملل مؤسسه لر شكلنده
يارين بتون اوروپا ملتيرينك منافع مشتركه سنى محافظه
ايتك مقصديه بين الملل پارلامنتونك تأسيس اولنه جغنى
يچين اميد ايتيمه لم ؟ بوكون لاهيده اختيارى اولق اوزره
بين الملل بر حكم هيئتى واردرد . بعض ملتير حكمه مراجعت
كيفيتك مجبورى اولمى ايچون مقاوله لر عقد وامضا
ايتمشلردرد . حكمه مراجعت مجبوريتك تعميم ايدرك
بتون اوروپا دولتيرينه شمول پيدا ايتمى امكان خارجنده
دكلدر . حتى اوروپا تماميله متحد ايسه حكم هيئتك
قرارلرى ايچون بر قوه اجرائيه نك دخي احداث ايدلمى
مستبعد دكلدر .

موسيو نوويقوف خيانتك ايكي سنه ظرفنده حقيقته
مبدل اولمى قابل اولديغى كې ايكي عصر مدت سورمى
دخى قابل اولديغى بيان ايدىيور . حالبوكه نوويقوف
كتابخى بوزمانده يازمش اولسه يدي فده راسيونك برسنه
ظرفنده بيله وجوده كله بيله جكنى ادعا ايده جكدى .
چونكه محاربه حاضره يالكز مغولبرى دكل غالبرى
دخى انكسار املا اوغرا ته جقدرد . رومالير زماننده